

No. 11

ŚIVA ŚATAKA
OF
RĀMAPĀNIVĀDA

PUBLISHED BY
THE UNIVERSITY MANUSCRIPTS LIBRARY,
TRIVANDRUM.

TRIVANDRUM :
PRINTED BY THE SUPERINTENDENT, GOVERNMENT PRESS,
1947.

Price Rupees One.

Ames 130

K2
192

ŚIVAŚATAKA

OF

RĀMAPĀNIVĀDA

PUBLISHED BY
THE UNIVERSITY MANUSCRIPTS LIBRARY
TRIVANDRUM.

TRIVANDRUM :

PRINTED BY THE SUPERINTENDENT, GOVERNMENT PRESS

1947.

ASST. ADVIS.

U. S. MARINE

U. S. MARINE

U. S. MARINE

INTRODUCTION

Sivaśataka is a stotra on Lord Śiva in ten daśakas of ten stanzas each by Rāmapāṇivāda, the prolific writer who lived in Kerala in the eighteenth century of the Christian Era¹. The subject-matter of these daśakas is as follows:

I. The first two and the last two ślokas in this daśaka form a general invocation on Lord Śiva. The other six ślokas are devoted to the description of His evening dance, the *tāṇḍava*, the grosser aspects of which are given greater emphasis than the finer ones. The metre is *Śikharinī*.

II. The first seven ślokas of this daśaka constitute a head-to-foot description of the Lord and the last three ślokas form His general praise. The metre is *Śārdūlavikrīḍita*.

III. This daśaka details the well-known story of Tri-pura-dahana. The metre is *Harinī*.

IV. This is in the *Sragdharā* metre and gives an account of Dakṣayāga.

V, VI. These two daśakas deal with the marriage of Pārvatī. The fifth describes the birth of Satī as the daughter of Himavān, her attendance on Śiva who was in deep penance, the attempt of Cupid at the instance of the Devas to kindle the fire of love in Śiva for Pārvatī, and his miserable discomfiture and death. The sixth daśaka describes Pārvatī's penance, Śiva's appearance before her as a Brahmachārīn to test her mind and the final marriage between them. The metre of the fifth daśaka is *Mandākrantā* and that of the sixth *Prthvī*.

1. For an account of the life and works of Rāmapāṇivāda vide Introduction to *Mukundaśataka* in II. 2. Of this Journal.

VII. This is a general eulogy on the Lord in his *niṣkala* form and so from a philosophical point of view. He is the supreme Brahman, boundless and without beginning or end. Words cannot describe Him. He creates the world through *Māyā*, but keeps himself out of its influence. Devotion to Him is the only means of crossing the ocean of *Samsāra*, and it is through devotion and devotion alone is He attainable. The metre is *Puspitāgrā*.

VIII. The story of the appearance of a very brilliant, majestic and extensive halo of Śiva in the beginning of Kalpa, the attempt of Brahmā and Viṣṇu to find out its upper and lower limits and their failure, Brahmā's false utterance that he was able to see the upper limit, and enraged at this false assertion Śiva's clipping off one of his heads, and Brahmā's curse that Śiva should beg in the skull-cap of the head so removed till it is filled, is given in this daśaka. The metre is *Sragdharā*.

IX. This daśaka is in the *Meghaviṣpharjita* metre, and is a general praise of the Lord.

X. A pādādiśa description of the Lord is the subject-matter of this concluding daśaka, which is written in the *Mālinī* metre.

The language of this stotra is stately, as is the case with most of the works of Rāmapāṇivāda, but it lacks by comparison the gracefulness which characterises some of his other stotras.

This edition is based on Manuscript No. 1215 B of the Palace Library, Trivandrum, which is a palmleaf manuscript in Malayalam script. In this manuscript *Śivasataka* is seen continuous with the *Mukundaśataka*, which has been published as Appendix in Vol. II, No. 2 of this Journal, and the metrical colophon at the end of the present work indicates that these are twin compositions of Rāmapāṇivāda.

॥ श्रीः ॥

रामपाणिवादविरचितं

शिवशतकम् ।

नमस्ते गौरीश ! त्रिपुरहर ! शम्भो ! त्रिणयन-
प्रसीद श्रीकण्ठ ! स्मरहर ! ममाद्यं हर हर ! ।
भवाम्भोधेग्स्मादयि भव ! भवानुद्धरतु मां
कृपामुग्धैः स्निग्धैरविकलमपाङ्गैरनुगुणैः ॥ १ ॥

अतुच्छश्रीरच्छस्फटिकमणिशुभ्रैरवयवै-
र्दधन्नानारूपं भुजगमयमाकल्पपटलम् ।
जटाजूटभ्राजत्प्रदशतटिनीचन्द्रशकलः
कृपाम्भोराशिस्त्वं शमय कमलं मे पशुपते ! ॥ २ ॥

चलच्चारीचक्रभ्रमणरमणीयाभिनयन-
इक्षलत्कारि प्रेङ्खत्फणिवलयमञ्जीरकटकम् ।
कर्पद्ग्यामर्दस्फुटमुखरगङ्गोर्मिपटलं
तवाबन्धं सन्ध्यानटनमहमीडे पुररिपो ! ॥ ३ ॥

समानन्दमन्दिप्रहतमुरवारावमधुरं
समुद्रायत्कालीकरकलिततालानुमिलितम् ।
स्तुतं भूतप्रेतैस्सुरदनुजसामाजिकमनो-
विनोदं ते नृत्तं नुदतु दुरितं मे स्मररिपो ! ॥ ४ ॥

रूपालैर्मूर्धन्ये निटिलतटनेत्रानलशिखा-

विलीनेन्दुस्यन्दामृतघटितजीवैरभिनुतम् ।

बलद्भूषाभोगिप्रकरस्वरशृत्कारमुखरं

धुतालस्यं लास्यं तव शिव! शिवं मे वितरतु ॥ ५ ॥

पदक्षेपोत्क्षेपभ्रमणपरिणतोन्नम्रधरणी-

भरकृन्ताशान्तद्विरदकृतफीटकारपरुषम् ।

नटन्नानावेषप्रमथगलहुङ्कारवहलं

भजेऽहं भो शम्भो! तव तमनघं ताण्डवमहम् ॥ ६ ॥

मुहुर्मूर्धोद्धूतिश्लथभुजगरज्जुप्रविसर-

ज्जटाझाटालीढस्फुटिततटिदुद्गारिमुदिरम् ।

हरिचक्रातीतप्रकटभुजसाहस्रमायि ते

विना जायं नायं विघटयतु शूलिन्! मम रुजम् ॥ ७ ॥

कराग्रव्यावलगड्ढभरुकचभत्कारकलिलं

करालं चामुण्डागलविगलितैरदृढसितैः ।

अरीणाहिश्रेणीमणिमहितकाञ्चीकलकलं

पुरारे! पापं मे हरतु भवतो नर्तनमिदम् ॥ ८ ॥

ममापायं सायंनट! झटिति निर्धूय भगव-

न्नुभाजाने! तुष्टो भवतु भूवेनाधीश्वर! भवान् ।

क्षमेथा नाथ त्वं सकलपपराधं मम विभो!

नमस्तुभ्यं मृत्युञ्जय! जय जयानङ्गविजयिन् ॥ ९ ॥

गिरीश! श्रीकण्ठ! त्रिपुरहर! शम्भो! त्रिणयन!

स्मरारे! कालारे! भव! मृड! पिनाकिन्! पशुपते! ।

विरूपाक्ष! स्थाणो! शशिमकुट! हे शङ्कर! शिव!

प्रसीद त्वं गङ्गाधर! हर! महादेव! भगवन्! ॥ १० ॥

उत्तंसीकृतमुग्धचन्द्रमु(कुटं) त्वङ्गत्तरङ्गोल्ल-
 द्वाविष्टकपालकन्दरक्षरीक्षात्कारवाचालितम् ।
 नङ्गं देवं ! सुवर्णवर्णभुजगश्रेण्या तवात्युन्नते-
 रभ्रान्तभ्रमदभ्रजालकलितामर्दं कपर्दं भजे ॥ ११ ॥

फालाक्षिज्वलदाशुशुक्षणिशिखालेलिङ्गमानाम्बरं
 चन्द्रार्कात्मकचारुलोचनयुगं चिह्नीलतोल्लासितम् ।
 चञ्चत्कुण्डलिकुण्डलद्वयलसद्गुणं सुनासापुटं
 बिम्बोष्ठं मृदुहासभासुरतरं वन्दे तवास्याम्बुजम् ॥ १२ ॥

कण्ठस्ते शितिकण्ठ ! कम्बुसदृशः काकोलरेखाङ्कित-
 दिश्लष्टानेकभुजङ्गहारपटलीसंव्यानमव्योत्तरः ।
 भस्मालिसमुरश्च निश्चलरसं गौरीकुचाश्लेषणा-
 दासक्तामलकुङ्कुमं सुमधुरच्छायं ममास्तु श्रिये ॥ १३ ॥

सर्पज्यापरिवृष्टिनिष्ठुरकिणोत्कृष्टप्रकोष्ठाश्च ते
 मालाशूलकपालरङ्कुपरशुप्रायैरतिप्रोज्ज्वलाः ।
 अष्टाविष्टवराभयप्रदधुरादिश्लष्टाहिरत्नाङ्गदाः
 दुष्टध्वंसनशिष्टरक्षणपरा रसन्तु मां बाहवः ॥ १४ ॥

निर्मज्जत्तरनाभिरन्ध्रनिपतत्काञ्चीभुजङ्गावली-
 नीलाश्मद्युतिजालमीलितनिजश्यामत्वरोमावली ।
 अव्यान्मामवलग्रमीश्वर ! तव व्याघ्राजिनावेष्टना-
 दत्यन्ताद्भुतहेतुरुद्भटलुचिश्रोणीविभागश्च सः ॥ १५ ॥

ऊरु माररिपो ! तवोरुकदलीस्तम्भातिशुम्भत्तरौ
 मुक्ताशुक्तिसमुद्भवल्गुविशदश्रीशालिनी जाजुनी ।
 नम्राणामचिरान्निराकृतविपत्सङ्गे च जङ्घे शुभे
 मञ्जीरोरगमञ्जुशिञ्जितभृतौ पादौ च वन्दामहे ॥ १६ ॥

रामपाणिवादविरचितं

नित्यानम्रनिलिम्पराजमकुटीनिर्मृष्टरेणूत्करं

निशेषाघनिघा(त)साधकतमं निर्वाणनिष्पादकम् ।

निष्प्रत्यूहसमाधिशोधिताधियामन्तःस्फुरत्सन्ततं

निस्तन्द्रं तव नीलकण्ठ ! चरणद्वन्द्वं निषेवामहे ॥ १७ ॥

अङ्गारोपितपार्वतीकमभितस्संसेव्यमानं गणै-

रध्यासीनमधित्यकामविरतं कैलासभूमीभृतः ।

नन्दिस्कन्दगणेशभिङ्गिरितिभिर्नगैरमुक्तान्तिकं

नाथ ! त्वामनिशं नमामि परचिन्मूर्ते ! पशूनापते ! ॥ १८ ॥

मुक्ताभङ्गपि(न)द्वसत्त्वविशदाकारं मुदामाभयं

मुक्तासङ्गमुनीन्द्रवृन्दमनसामासाद्ययाद्यं महः ।

मुग्धस्मेरमुखारविन्दमतुलं मुग्धेन्दुलेखाधरं

मुक्तेरास्पदमाविरस्तु पुरतो मूढात्मनो मे विभो ! ॥ १९ ॥

भीकण्ठाय नमः श्रिताखिलजनश्रेयस्कृते ते नम-

श्रण्डीशाय नमश्चराचरजगज्जीवात्मने ते नमः ।

सर्वज्ञाय नमस्समस्तशमलप्रध्वंसिने ते नमो

भूतेशाय नमो भुजङ्गपटलीभूषाभृते ते नमः ॥ २० ॥

पुरहर ! भवद्भक्ता दृष्टाः पुरा त्रिपुराभिधा

विजितजगत्शक्त्या दैत्यास्त्रयः किञ्च जज्ञिरे ।

प्रथितमवनौ गोकर्णारूढं प्रपद्य भवत्पदं

सपदि तपसा घोरेणामी विरिञ्चमतोषयन् ॥ २१ ॥

तदनु दनुजैस्तस्मात्तिस्रः पुरो वत ! लेभिरे

कनकरजतायोभिः क्लृप्ताः जगदिचरिण्यवः ।

सरभसममूरध्यारूढैर्गृहीतजटादिक-

स्फुटतरभवलिङ्गैरङ्गैर्जगन्ति बभञ्जिरे ॥ २२ ॥

कनकभवनं ज्यायानस्यानुजो रजतालयं
स किल परमो लोहागारं क्रमादभजन्त ते ।
त्रिदिवधरणीपातालानि व्यजेषत ते त्रयो
ननु भव ! भवद्भक्तिर्व्यर्था निसर्गदुरात्मनाम् ॥ २३ ॥

निजपदपरिभ्रष्टाः कष्टं त्रिविष्टपवासिनो
भरणिचरणा भोगीन्द्राश्च प्रचेलुरितस्ततः ।
अधिकविधुरास्सर्वे दिव्या विरिञ्चमुपासत
त्वरितमयमप्येतैस्सार्धं मुकुन्दमुपेयिवान् ॥ २४ ॥

अथ मधुरिपुस्त्वद्भक्तानां पुरां पुनरात्मना
वधमसुकरं जानातोऽपि प्रकाममुपायवान् ।
दूतमिव भवन् पुद्गाचार्यस्सबोधितरोरधो
जिनवरमतं वीणापाणिं मुनीन्द्रमशिक्षयत् ॥ २५ ॥

विरमत तपोदुःखान्मूर्खाः कलेवरकर्शनात्
न खलु परलोको वा क्लेशो यदर्थमपार्थकः ।
क पुनरपरो देहादात्मा क्व वा शिव इत्यसौ
कलहरासिको विष्णोश्शिष्यो जजल्प जगत्पते ! ॥ २६ ॥

तदनु मिलितास्तत्रैवामी त्रयोऽपि महासुरा
जिनमुनिमहावृद्धादध्यैयताखिलमागमम् ।
जङ्घुरथ जटाभस्माक्षस्रग्भवत्प्रतिमादिकं
निखिलमखिलेश ! त्वामुच्चैरगङ्गमपाहसन् ॥ २७ ॥

मुनिवरमुखादाकर्ण्य त्वं पुरत्रयचेष्टितं
मटिति घाटतात्क्रोधादुच्चैस्तरामुदजृम्भयाः ।
घणघणरणत्घण्टोत्कण्ठं महोक्षमधिष्ठितः
सरभसमवारुक्षो रूक्षाकृतिः स्फटिकाचलात् ॥ २८ ॥

समजनि रथस्तावत्क्षोणी रथाङ्गतया स्थितौ
मिहिरशशिनौ धाता स्रुतः कशा प्रणवोऽभवत् ।
अपि च तुरगा जाता वेदा धनुः कनकाचलः
शिखिमुखमरुत्पक्षो बाणः स्वयं मधुसूदनः ॥ २९ ॥

फणिवरगुणे सन्धायास्त्रं हरिं गिरिकार्मुके
निटिलनयनज्वालोन्मिश्रैस्तदग्निशिखाशतैः ।
क्वचन युगपत्प्राप्तं भस्मीचकर्थं पुरत्रयं
त्रिभुवनपते! यस्त्वं स त्वं प्रसीद नमोऽस्तु ते ॥ ३० ॥

अप्रत्युत्थायिनं त्वां प्रति कुपितमतिर्दक्षनामा प्रजासृद्
क्षिप्रं प्रारब्ध दर्पात्रिपुरहर ! भवद्भागवर्जं स यज्ञम् ।
विश्वस्तैर्विश्वसृङ्भिस्सह महति भृगुप्रायंकलसक्रियाके
तस्मिन्नुज्जृम्भमाणे सति समुपसरत्सर्वसौवर्गवर्गे ॥ ३१ ॥

सोमाद्यैर्दक्षजामातृभिरभिमिलितस्वस्वदारैरुदारै-
र्याने प्रस्तूयमाने भव ! तव रमणी तत्क्षणं दक्षपुत्री ।
मा गा मद्भागवन्ध्वं मस्वमसुखकरं द्रष्टुमित्यष्टमूर्ते !
संरुद्धापि त्वया सा सपदि गतवती दैवयोगो बलीयान् ॥ ३२ ॥

उक्षारूढाय गत्वा सह गणनिबहैर्यज्ञशालां विविक्षु-
र्दक्षेणाक्षेरुक्षाक्षरमभिलपता वारिता द्वारि तावत् ।
मिन्दन्ती चन्द्रमौले ! निजमुपि वितरन्निर्भरकोधशोका
पात्रं कान्तेः स्वगात्रं सपदि भगवती योगवद्भावहौषीत् ॥ ३३ ॥

भूतास्तावद् प्रभूता झटिति कदुतरक्रोधभारातिघोरा
भञ्जन्तो यज्ञवाटं भयभरतरलानृत्विजस्ताडयन्तः ।
सर्वान् संहर्तुकामास्सपदि भृगुदुतादुत्थितैराश्रयाशा-
दुहामोदितसारैर्ऋभिरभिहता रुद्र ! विद्रावितास्ते ॥ ३४ ॥

मृण्वन् कर्णद्वहं तद्द्रुतमुपसरतो नारदाहारनाशं
कुद्रो मूढः समुत्पाद्य च सपदि जटामसिपस्त्वं धरित्र्याम् ।
स्थूलद्राधिष्ठगात्रस्फुटविश्रुतमुखः स्पष्टदंष्ट्रः प्रनर्द-
न्नुद्भूतः कोऽपि कोपारुणपृथुनयनो भूतलाद्भूतराजः ॥ ३५ ॥

दक्षं दुर्नीतिदक्षं जहि विहतमखो वीर ! हे वीरभद्र !
कुद्रोऽसावप्रियं नः सुबहु विहितवानित्थमेनं न्ययुङ्क्थाः ।
सोऽपि प्रीतिप्रकर्षदुततरचरणन्यासनम्रीकृताद्रि-
भूतः सार्धं प्रतस्थे मुखरितभुवनो निष्ठुरैरद्वहातैः ॥ ३६ ॥

शम्भो ! सम्भ्रान्तजम्भान्तकवरुणमरुदर्मवित्ताधिनाथं
विभ्यत्सम्भ्यं विविग्गद्वदतिथिजनं यज्ञवाटं विभिन्दन् ।
उत्कृन्तन्नुत्तमाङ्गं भुवि विनिपतितस्याशु दक्षस्य तस्य
प्रक्षोभी वीरभद्रो गतघृणमजुहोत्तत्क्षणं दक्षिणाग्रौ ॥ ३७ ॥

कुर्वन् दुर्वारवीर्यस्तव भुवनपते ! शासनं मासमानो
मानोद्विक्ताबलेपप्रमथपरिवृतो धीरधीर्वीरभद्रः ।
सद्यः सम्प्राप्य सम्प्रीणितसकलजनहोहवन्तं भवन्तं
व्यानम्राताम्रभूरिस्फुटविकटजटास्पृष्टपादो ववन्दे ॥ ३८ ॥

सन्त्रस्तास्तत्र सङ्क्रन्दनधनदशिखिप्रेतराजप्रधाना-
स्सर्वे गीर्वाणसङ्कास्सह शतधृतिना तुष्टये तुष्टुवुस्त्वाम् ।
भीतस्त्वं जीवयामासिथ विगलदसून्दग्धमस्तं तु दक्षं
प्रायस्त्वं प्राणयामासिथ पशुशिरसा निर्वहन् पूर्वकाथम् ॥ ३९ ॥

दाशायण्या विनाशादुपरतहृदयो रुद्रसर्वेन्द्रियस्स-
नासीनस्त्वं हिमाद्रौ महासि परतरे लीयमानान्तरात्मा ।
प्रारब्धाश्चर्च ! निर्वाणकृदपि तपसि व्यापृतानां तपांसि
श्रेयस्काणाय मह्यं स हि सकलपते ! चन्द्रचूड ! पसीद ॥ ४० ॥

योगोत्सृष्टस्वतनुरतनुप्रेमभारा सती सा
मेना नाग्नि क्षितिधरपतेर्वल्लभायां जनित्वा ।
रत्या सार्धं भवति भगवन्नङ्गरेखामपुष्पात्
पूर्वाभ्यस्तं त्यजति न शरीरान्तरस्थो हि जीवः ॥ ४१ ॥

तातादेशं सरसमुररीकुर्वती पार्वती सा
साकं वृन्दैरनुपदि मुदा सम्मुखीनां सखीनाम् ।
ब्रह्मानन्दप्रवणमनसं ब्रह्ममूर्ते! भवन्तं
पुष्पैर्माल्यैर्नियमसलिलैश्चादरात्पर्यचारीत् ॥ ४२ ॥

देवास्तावदनुजपतिना तारकेणाभिभूता-
श्शक्राद्यस्ते शतधृतिमुपासाद्य सर्वं शशंसुः ।
सोऽप्यद्राक्षीत्क्षपिततपसः स्वीकृतायामुमायां
वीर्याधानं वरद! भवतः स्वार्थसिद्धेरुपायम् ॥ ४३ ॥

तस्यादेशात्रिदशपतिना संस्मृतः पुष्पधन्वा
रत्या साकं सह च मधुना सत्वरं सम्प्रपेदे ।
किञ्चानुज्ञामचलविमतस्यादरादाददानो
मानोन्मत्तः शमनदमन! प्राविशच्चमिवासम् ॥ ४४ ॥

मालेयोद्यत्परिमलभृता मारुतेनारुतेन
प्रालेयाद्रौ परभृतततेश्चाधुनानो वनानि ।
त्वामुद्दिश्य त्रिपुरविजयिनिक्षुचापः स्वचापे
लोलम्बज्यामृदुनि समधादाशु सम्मोहनास्त्रम् ॥ ४५ ॥

किञ्चिद्दैर्यस्खलनचलितो दिक्षु विक्षिप्तचक्षु-
र्दक्षराते! दरपरिगलन्मालयधम्मिल्लभाराम् ।
गाढोत्कम्पस्तनभरपरिभ्रष्टपट्टोत्तरीया-
माराभ्यन्तीमचलतनयामैक्षथास्त्वं पुरस्तात् ॥ ४६ ॥

मुग्धस्मेरं मुहुरुपचितं त्रासलज्जानुराग-
व्यक्तीभावप्रवणनयनोपान्तमस्या मुखाब्जम् ।
पश्यन् किञ्चिद्धृत इव भवानङ्ग शृङ्गारलक्ष्म्या
सद्यो बुद्ध्यन्नथ पशुपते ! हेतुमत्रान्वियेष ॥ ४७ ॥

तत्रापश्यो वलयितधनुर्न्यस्तसम्मोहनास्त्र-
स्तिष्ठन्तं तं त्रिणयन ! महाडम्बरं शम्बरारिम् ।
क्रोधोद्रेकप्रकटकुटिलभ्रुकुटीभीमवत्तत्र-
स्तार्तीयिकं नयनमकृथाः किञ्चिदुत्पक्ष्मलं त्वम् ॥ ४८ ॥

कल्पापायेष्वखिलभुवनग्रासगृध्रोरमुष्मा-
दूष्मोत्कर्षग्लपितविबुधोत्तंसमन्दारमौलेः ।
प्रत्युद्धान्तैः स्फुटकटुरवैर्मारमहाय वहे-
ज्वालामालैरकुरुत भवान् भस्ममात्रावशेषम् ॥ ४९ ॥

त्रासोद्भ्रान्तत्रिदशपटलीदूरमुक्तान्तरिक्षा-
दस्मादेशादतिमुखरितान्मारवध्वा विलापैः ।
अन्तर्धाय प्रमथनिकरैस्सार्धमर्धेन्दुमौले !
कैलासाद्रिं समुपगतवान् पातु रोगान्नवान् माम् ॥ ५० ॥

भयोपहितवेपथुचुटितबन्धसन्धारित-
प्रभूतकवरीभरा सपदि शैलराजात्मजा ।
ससम्भ्रममुपेयुषा किल तुषारभूमीभृता
निजं पदमनीयत प्रचितकेलिरालीजनैः ॥ ५१ ॥

भवन्तमखिलेश्वर ! प्रकृतिदुर्लभं वल्लभं
विधातुमनसा तया विषमबाणविध्वंसिनम् ।
स्वमातृपितृबन्धुभिश्चिरनिरुद्धयापि क्षणा-
दुपाक्रमि तपो महच्चरितुमेव तत्रोमवा ॥ ५२ ॥

विहाय विहृतौ रति विमलभूषणान्युज्ज्वती
 विधार्य तरुवल्कलं विदधती जटामण्डनम् ।
 विविक्तमभिलाषुका विपिन्वाटमासेदुषी
 विशेषविजितेन्द्रिया वितनुते स्म तीव्रं तपः ॥ ५३ ॥

शनैस्नशनाययावधुतपर्णयापर्णया
 विसोढतुहिनातपाभ्रजलधारया धीरया ।
 अनारतभक्तपरस्मरणधन्यया कन्यया
 मुदा स्थितमुदारया सुचिरमेतया पूतया ॥ ५४ ॥

परीक्षितमुपागतो वरद ! वर्णिलिङ्गी भवा-
 नुदाहृततदादतत्रतविशेषदोषोऽपि सन् ।
 तदीयदृढनिश्चयोदितनितान्तसन्तोषितो
 निजं वधुरपप्रथत् पृथुमहो महामोहनम् ॥ ५५ ॥

विलोक्य तपसः फलं विमलहासमुग्धाननं
 विलोलफणिकुण्डलं विलसदिन्दुचूडामणिम् ।
 भवन्तमचलात्मजा बहलरागलज्जाकुला
 विकम्पितघनस्तनी विनिममज्ज मोदार्णवे ॥ ५६ ॥

विसृज्य भवनाय तां विरहदूयमानो भवा-
 नयाचत हिमाचलं मुनिमुखेन मुग्धेक्षणाम् ।
 स चापि सचराचरत्रिभुवनेश्वरं शाश्वतं
 भवन्तमनुजक्षिमानतिमुदैव जामातरम् ॥ ५७ ॥

विवोदुमचलात्मजामचलतोऽचलस्त्वं विभो !
 विशेषमणिभूषणायितरुपालसर्पावलिः ।
 गृहीतसितचामरैश्शतमखादिभिश्चामरै-
 स्समं च मधुवैरिणा मुदितचेतसा वैवसा ॥ ५८ ॥

समेत्य हिमवत्पुरं समुपकलमवैवाहिक-
 मशस्तशुभवस्तुकं प्रमथनाथ ! तुष्टो भवान् ।
 उपायत कृपानिधे ! गिरिवरेण दत्तामुमा-
 मशोभत स तावकालिकदृग्गमिसाक्षी विधिः ॥ ५९ ॥

प्रपद्य रजताचलं प्रकृतिरम्यया धर्म्यया
 सैव शिवशीलया सरसलीलया बालया ।
 तथा सततमारमन्ममितमोदशाली भवान्
 भवार्णवविघूर्णितं वरद ! पातु मामातुरम् ॥ ६० ॥

परिणतघनरागरम्यभावां
 गिरितनयामधिरोष्य वाममङ्गम् ।
 गिरिवरमणिमन्दिरे विराजन्
 गिरिश ! विभो ! परिपालयान्निशं माम् ॥ ६१ ॥

अविरतमवतंसितार्धचन्द्रं
 प्रविलसदण्डजकुण्डलाभिरामम् ।
 परशुमृगसनाथपाणिपद्मं
 परमशिव ! प्रणमाम्यहं भवन्तम् ॥ ६२ ॥

निरवधिनिगमान्तशीलनेन
 स्फुटजनिताद्वयबोधशोधितानाम् ।
 अविरलतममात्मनि स्फुरन्तं
 भजतु मनो मम निष्कलं भवन्तम् ॥ ६३ ॥

अपारिमितमनादिमन्तहीनं
 विमलमाविक्रियमक्रियं विशालम् ।
 जनवचनधियामगोचरं तं
 भजतु मनो मम निष्कलं भवन्तम् ॥ ६४ ॥

प्रतिफलदिव भाति यत्र शुद्धे
स्फटिकमणाविव कार्यजातमेतत् ।
कमपि तमतमस्कमद्वितीयं
भजतु मनो मम निष्कलं भवन्तम् ॥ ६४ ॥

सृजति किल जगन्ति साक्षिमात्रे
स्थितवति निश्चलधाम्नि यत्र माया ।
यामियमिह जनाय निहनुते तं
भजतु मनो मम निष्कलं भवन्तम् ॥ ६६ ॥

वहिरवहिरपि प्रकाशमानं
ननु जगतो विगतोच्चनीचभावम् ।
उपानिषदुपगृह्युज्ज्वलं तं
भजतु मनो मम निष्कलं भवन्तम् ॥ ६७ ॥

अनुभवरमणीयमर्थनीयं
निरुपधिभक्तिगुणेन गम्यमाहुः ।
परचिदनघरूपमव्ययं तं
भजतु मनो मम निष्कलं भवन्तम् ॥ ६८ ॥

जननमरणसिन्धुपुत्तरीतुं
शरणमियं खलु यस्य भावनैव ।
तमिमममिदं तस्मदातिसान्द्रं
भजतु मनो मम निष्कलं भवन्तम् ॥ ६९ ॥

परमाशिव ! पुरान्तकान्त हारे !
गिरितनयारम नार्थचन्द्रमौले !
त्रिणयन ! हर ! शङ्कर ! स्मरारे !
वृषवरवाहन ! धूर्जटे ! नमस्ते ॥ ७० ॥

कल्पस्यादावुदीतं किल किमपि महस्तावक देव शम्भो !
 गम्भीरिम्णा गरिम्णापि च विपुलतया चापरिच्छेद्यमाद्यम् ।
 अत्यादित्यं तदत्युन्नतमतिविमलं वीक्ष्य सार्धं सुरैर्वै-
 स्सम्भूता विष्णुजम्भान्तकशतघृतयो विस्मितास्ते बभूवुः ॥ ७१ ॥

कस्येदं किं प्रमाणं किमधिकरणमित्यत्र जिज्ञासमानौ
 मानोत्सिक्तावधस्तादुपरि च युगपज्जग्मतुस्तिग्मवेगौ ।
 कृत्वा वृत्रारिमत्र प्रतिभुवमगजाकान्तः । विष्णुर्विधिश्च
 प्रज्ञावन्तावपीमाविह तु विदधतुर्मोहतस्साहसिक्यम् ॥ ७२ ॥

तत्राधोमार्गगामी मधुरिपुरतलादीनथो सप्तलोकाँ-
 ल्लङ्घित्वा कारणाम्भोनिधिमधिकजवेनावगाढो विचिन्वन् ।
 दिव्यानां वत्सराणामधुतमयमतीयाय नैवोपलेभे
 भूमन् ! धाम्नोऽवधिं ते तदनु निववृते वन्ध्ययत्नः स देवः ॥ ७३ ॥

ऊर्ध्वं सप्तापि लोकान्द्रुतमधरयता वेधसां तावतोऽब्दा-
 न्मार्गित्वा मार्गखेदादधिकविधुरितैरिन्द्रियैर्मन्दितेन ।
 किं कर्तव्यत्वमूढेन च समधिगता केवलं दैवयोगा-
 न्मूर्ध्वस्ते निष्पतन्ती मिलदल्लिपटला दिव्यहेमाब्जमाला ॥ ७४ ॥

दिव्यत्वादालपन्तीं तव भुवनविभो ! मौलिमालां विदित्वा
 मत्पाणावल्पकालं वस निभृतमिति प्रार्थयामास धाता ।
 सापि प्राह स्म कस्मैचन पुनरनृतं नाभिधातासि चेत् त्वं
 धातस्त्वत्पाणिमेयामिति विधिरपि तामेवमित्यभ्युपागात् ॥ ७५ ॥

पाणावादाय मालामथ मुदितमनास्सन्निवृत्तो विरिश्रो
 यत्रास्ते वृत्रवैरी सह मधुरिपुणा तत्र सङ्गच्छते स्म ।
 पृष्टस्ताभ्यां च दृष्टा किमु कमलभव ! व्युष्टिरस्येति ताव-
 न्मूर्ध्नामेकं धुनानः परमनुमतवानञ्जसा पञ्चमूर्धा ॥ ७६ ॥

तावत्कोटीरभारस्फुरदमरधुनीवीचिलेन्दुलेखं
 राजम्बुवाभुजङ्गं करकलितकुरङ्गोरुवद्वाङ्गशूलम् ।
 वैयाघ्रं चर्म रम्यं परिदधदधिरूढं च तुङ्गं महोदधं
 साक्षादास्थाय रूपं निजमजवलजिन्माधवेभ्यः स्थितस्त्वम् ॥ ७७ ॥

क्रोधेनोज्जृम्भमाणस्त्वमथ कमलजस्याशु मिथ्यावधूतं
 मुख्यं मूर्धानमूर्ध्वस्थितमलमलनाः पाणिजैः पद्मलावम् ।
 कृतौऽसावुत्तमाङ्गो मम भवतु तव व्यस ! भिक्षाकपालः
 (कपालास्त्वं ?) त्वं भूया भिक्षुक(स्या ? आ)नियतमिह बहूनीत्ययं
 [चाशपचाम् ॥ ७८ ॥

शापश्चापन्नबन्धोस्तव भुवनतले सञ्चरिणोऽसाहिष्णो-
 लोऽकानुग्राहकोऽभूदतिथिमसुलभं यद्भवन्तं लभन्ते ।
 यावत्पूर्णः कपालो भवति पशुपते ! तावदेनं त्यजेति
 ब्रह्मा ते शापमोक्षं व्यतरदतिमुदा प्रस्थितस्त्वं कपालिन् ॥ ७९ ॥

भिक्षां देहीति याञ्चापि हि महतितरा त्वन्मुखेन्दोः प्रवृत्ता
 वाञ्छन्ति श्रोतुमेनाममरयुवतयस्सन्निधानोत्सुकास्ते ।
 योऽसावासाद्य सद्यो दिवमटति भवान् भिक्षुको दक्षवैरैर्न !
 सोऽयं दारिद्र्यदुःखं मम हरतु महादेव ! शम्भो ! नमस्ते ॥ ८० ॥

शरन्मेघश्वेतं शशधरकलाशेखरं लोकरम्यं
 शमस्यैकावासं शमितशमलं शैलकन्योपगूढम् ।
 शयाभोजभ्राजत्परशुहरिणं शङ्करं शान्तिभाजां
 शरीरं ते शम्भो ! शतधृतिनतं शाश्वतं मे चक्रास्तु ॥ ८१ ॥

विशुद्धं विस्तीर्णं विजितविमतं विश्वलोकैकबन्धं
 विमुक्तेराधारं विमलचरितं विष्टपानामधीशम् ।
 विराजन्तं स्वान्ते विरतविषये विश्रुतानां मुनीनां
 विभो ! विज्ञेयं त्वां विनयविशदो वीततन्द्रं नमामि ॥ ८२ ॥

प्रसीद श्रीकण्ठ ! प्रमदशमनप्राणसंहारशूर !

प्रपञ्चातिध्वंसिन् ! प्रवरवरद ! प्राणिनामेकनाथ ! ।

प्रकृष्टप्रज्ञानप्रथितनिलय ! प्राप्तयेऽहं प्रशान्तेः

प्रणमि त्वामीश ! प्रणववपुषं प्राञ्जलिश्चन्द्रमौले ! ॥ ८३ ॥

चरित्रं ते स्तोतुं चरणयुगलं चारु चित्तेन धर्तुं

चलत्वं हित्वाहं चरमसमये चन्द्रचूडेति जप्तुम् ।

चतुर्वेदीमूर्ते ! चतुरकरणश्चतुरे वा वने वा

चरन्नक्लेशः स्यां चपलचपलाचञ्चलासौर्वरं तत् ॥ ८४ ॥

परब्रह्मात्मानं परचिदमलं पार्वतीप्राणनाथं

परिच्छेदातीतं परिणतलसत्पार्विणेन्दुप्रकाशम् ।

परित्रातारं नः परमकरुणापात्रमेकं पवित्रं

पशूनां नाथं त्वां परमनुभजे पापजातोपशान्त्यै ॥ ८५ ॥

कदाहं ते कान्तं करपरिलसत्कङ्कणाहिप्रकाण्डं

कपालालङ्कारं कपिशकलमानम्रकोटीरभारम् ।

कपोलव्यालोलत्कनकफणभृत्कर्णभूषाभिरामं

कपर्दिनीक्षिप्ये कथमपि वपुः कामदं कामवैरिन् ! ॥ ८६ ॥

भजेहं भोः शम्भो ! भवभयहरं भानुकोटिप्रकाशं

भवन्तं भर्तारं भजनविदुषां भक्तिभाजां जनानाम् ।

भवानीनाथ ! त्वं भव भव ! भवद्भावनाभागिनो मे

भविष्यज्जन्मच्छिद् भवतु च भवान् भद्रदो भद्रकेतो ! ॥ ८७ ॥

नमामि श्रीकण्ठं नतिनुतिविदां नाकिनां नाथमेकं

नटन्तं सन्ध्यायां नयनसुभगं नन्दिनान्दीविलासम् ।

नमस्यद्भिः सद्भिर्नरकहतये नन्दितं नारदाद्यै-

नयन्तं वत्सलं ननु नतिरतो नाथ शम्भो ! भदन्तम् ॥ ८८ ॥

निरीहं निस्सङ्गं निगमगमकं निर्मलं नीलकण्ठं
 निरुत्सेकं नित्यं निरुपमं तमं निश्चलानन्दसान्द्रम् ।
 निरन्तं निर्मूलं निरवधिगुणं निर्गुणं निर्विषणं
 निषेवे देव ! त्वां निखिलजगतां निर्भरोल्लासहेतुम् ॥ ८९ ॥

जगन्नाथं वन्दे जनिजगतं जन्ममृत्यू हरन्तं
 जटाजूटोद्वेल्लजलभरलसज्जहनुकन्यावतंसम् ।
 जनानामाराध्यं जयकरमलं जागरूकं सदा त्वां
 जयेत् ! त्वं शम्भो ! जनय ननु मे जन्मसाफल्यमुच्चैः ॥ ९० ॥

नमदभरकिरीटश्रेणिशोणाश्मरश्मि-
 च्छुरणतरुणरागश्रीमदङ्घ्रिप्रकाण्डम् ।
 निरुपमतमजङ्घाजानुपीनोरुकाण्डं
 प्रतिदिवसमुपासे चन्द्रमौले ! भवन्तम् ॥ ९१ ॥

पृथुकटितटस्रोमिव्याघ्रचर्मावनद्ध-
 स्फुरदुरगफणालीरत्नकाञ्चीकलापम् ।
 अवन्तशुभनाभीशोभमानावलग्नं
 प्रतिदिवसमुपासे चन्द्रमौले ! भवन्तम् ॥ ९२ ॥

तरलभुजगहारस्फारशुभ्रास्थिमाला-
 शबलविमलभस्मालेपदोरेन्तरालम् ।
 गरलरुचिकरालश्यामलाकुण्ठकण्ठं
 प्रतिदिवसमुपासे चन्द्रमौले ! भवन्तम् ॥ ९३ ॥

फणिकटकविराजत्पाणिलग्नक्षमाला-
 परशुहरिणशूलज्ञानमुद्राकपालम् ।
 गिरिदुहितृकुचोद्यत्कुङ्कुमालङ्कृताङ्गं
 प्रतिदिवसमुपासे चन्द्रमौले ! भवन्तम् ॥ ९४ ॥

विशददशनरोचिश्छष्टविम्बाधरोष्ठ-

द्युतिजितशशिकान्ति स्यूतचूतप्रवालम् ।

रुचिमसृणफणाभृत्कुण्डलीदगण्डं

प्रतिदिवसमुपासे चन्द्रमौले ! भवन्तम् ॥ ९५ ॥

नितिलनयनकोणप्रस्फुरद्विष्णुलिङ्ग-

प्रसरदरुणरोचिर्मण्डलीशोणघोणम् ।

विकचकमलपत्रश्रीमदक्षिद्वयीकं

प्रतिदिवसमुपासे चन्द्रमौले ! भवन्तम् ॥ ९६ ॥

निहुतमदनहव्यद्रव्यभव्याग्निदीव्य-

त्रयनतिलकरेखाशालिफालान्तरालम् ।

चटुलकुटिलचारुश्रीकचिल्लीविटङ्कं

प्रतिदिवसमुपासे चन्द्रमौले ! भवन्तम् ॥ ९७ ॥

कलितकनकशोभारम्यशम्याकमालं

सुरसरिदुरुवीचिस्पन्दमानेन्दुलेखम् ।

दधतमुरगनद्वं चारुकोटीरभारं

प्रतिदिवसमुपासे चन्द्रमौले ! भवन्तम् ॥ ९८ ॥

स्फटिकधवलदेहं स्फारकान्तिप्रवाहं

नवभसितविलेपं नाशिताशेषपापम् ।

कलिशमनविभावं कामदं वामदेवं

प्रतिदिवसमुपासे चन्द्रमौले ! भवन्तम् ॥ ९९ ॥

चरितगुणपवित्रं चारुकारुण्यपात्रं

चटुलनितिलनेत्रं चन्द्रिकाशुभ्रगात्रम् ।

रुचिभरजितमित्रं रुद्रमापन्नमित्रं

प्रतिदिवसमुपासे चन्द्रमौले ! भवन्तम् ॥ १०० ॥

शिवमनुदिनं ध्यायं ध्यायं शिवस्तवमादरात्

• पठति घटितं पदैरेभिश्शतेन सुखेन यः ।

स खलु निखिलानासाधार्यान् कृतार्थमना जन-

स्स्वतनुविलये शम्भोः स्थानं सनातनमाप्नुयात् ॥ १०१ ॥

शिवस्तवः समाप्तः ।

श्रीगुरुपादेभ्यो नमः ।

ओं नमश्शिवाय ।

रामो यत्पाणिवादो गुरुचरणसरोजन्मरेणुप्रसादा-

देतावद्विष्णुपादस्तवमपि¹ च शिवस्तोत्रमत्र व्यतानीत् ।

प्रीत्यै भूयाद्बुधानां तदिदमघहरं चास्तु निस्तन्द्रमेत-

न्नित्यं भक्तिप्रकर्षोत्तरमनुपठतामीहया देहभाजाम् ॥

श्रीगुरुपादेभ्यो नमः ।

शुभमस्तु ।

1. This *Visnupadastava* is the *Mukundas'ataka* published as Appendix in II. 2. of this Journal.

श्लोकानुक्रमणी ।

		पुटम्.	श्लोकः.
अङ्कारोपित०	...	४	१८
अनुच्छात्रीः	...	१	२
अथ मधुरिपुः	...	५	२५
अनुभवरमणीयं	...	१२	६८
अपरिमित०	...	११	६४
अप्रत्युत्थायिनं	...	६	३१
अविरतं	...	११	६२
उक्षारूढाथ	...	६	३३
उत्तंसीकृत०	...	३	११
ऊरू माररिपो !	...	३	१६
ऊर्ध्वं सप्तापि	...	१३	७४
कण्ठस्ते शितिकण्ठ !	...	३	१३
कदाहं ते कान्तं	...	१५	८६
कनकभवनं	...	५	२३
कपालैर्मूर्धन्ये	...	१	५
कराग्रव्यावल्गत्	...	२	८
कलितकनक०	...	१७	९८
कल्पस्यादावुदीतं	...	१३	७१
करपापायेषु	...	९	४९
कस्येदं किं	...	१३	७२
किञ्चिद्वैर्य०	...	८	४६
कुर्वन् दुर्वारवीर्यः	...	७	३८
क्रोधेनोज्जृम्भमाणः	...	१४	७८
गिरीश ! श्रीकण्ठ !	...	२	१०
घारितगुण०	...	१७	१००

		पुस्त्र.	श्लोकः.
चरित्रं ते स्तोत्रं	१५	८४
चलच्चारीचक्र०	१	३
जगन्नाथं	१६	९०
जननमरणसिन्धुं	१२	६९
तत्राधोमार्गगामी	१३	७३
तत्रापश्यो	९	४८
तदनु दनुजाः	४	२२
तदनु मिलिताः	५	२७
तरलभुजगहार०	१६	९३
तस्यादेशात्	८	४७
तातादेशं	८	४२
तावत्कोटीरभार०	१४	७७
त्रासोद्भ्रान्त०	९	५०
दक्षं दुर्नीतिदक्षं	...	७	३६
दाक्षायण्या	...	७	४०
दिव्यत्वादालपन्ती	...	१३	७५
देवास्तावत्	...	८	४३
नमदमरकिरीट०	...	१६	९१
नमस्ते गौरशि !	...	१	१
नमामि श्रीकण्ठं	...	१५	८८
निजपदपरिभ्रष्टाः	...	५	२४
नितिलनयन०	...	१७	९६
नित्यानम्र०	...	४	१७
निरवधि	...	११	६३
निरीहं निस्तम्भं	...	१६	८९
निर्मज्जत्तर०	...	३	१५
निहुतमदन०	...	१७	९७

		पुठम्	श्लोकः.
पदक्षोपोत्क्षेप०	...	२	६
परब्रह्मात्मानं	...	१५	८५
परमशिव !	...	१२	७०
परिणतघनराग०	...	११	६१
प शिक्षितुमुपागतो	...	१०	५५
पुरहर ! भवद्भक्ताः	...	४	२१
पाणावादाय	...	१३	७६
प्रतिफलदिव	...	१२	६५
प्रपद्य रजताचलं	...	११	६०
प्रसीदः श्रीकण्ठ !	...	१५	८३
पृथुकटितट०	...	१६	९२
फणिकटकविराजत्	...	१६	९४
फणिवरगुणे	...	६	३०
फालाक्षिज्वलद्	...	३	१२
बहिरबहिरपि	...	१२	६७
भजेऽहं भोः	...	१५	८७
भयोपहित०	...	९	५१
भवन्तमखिलेश्वर	...	९	५३
भिक्षां देहीति	...	१४	८०
भूतास्तावत्	...	६	३४
ममापायं सायं०	...	२	९
मालेयोद्यत्	...	८	४५
मुक्तामङ्ग०	...	४	१९
मुग्धस्मेरं	...	९	४७
मुनिवरमुखात्	...	५	२८
मुहुर्मूर्खोद्धूति०	...	२	७
योगोत्सृष्ट०	...	८	४१

रामो यत्	...	१८	१०२
विरमत तमोदुःखात्	...	५	२६
विश्लोक्य तपसः	१०	५६
विवोदुमचलात्मजं	...	१०	५८
विशददशन०	...	१७	९५
विशुद्धं विस्तीर्णं	१४	८२
विसृज्य भवनाय	१०	५७
विहाय विद्वतौ	१०	५३
शनैरनशनायया	...	१०	५४
शम्भो ! सम्भ्रान्त०	...	७	३७
शरन्मेषश्चेतं	१४	८१
शापश्चापन्नबन्धोः	...	१४	७९
शिवमनुदिनं	१८	१०१
शृण्वन् कर्णदुहं	...	७	३५
श्रीकण्ठाय नमः	...	४	२०
सन्त्रस्तास्तव	७	३९
समजनि रथः	...	६	२९
समानन्दवन्दि०	...	१	४
समेत्य हिमवत्पुरं	...	११	५३
सर्पज्यापरिघृष्टि०	..	३	१४
सोमाद्यैः	६	३२
सृजति किल	१२	६६
स्फटिकधवल०	१७	९९

